

ZPRAVODAJ

Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel

5/2010

I voják někdy pláče!

V lidském životě jsou momenty, na které se nezapomíná a zvláště, když se jedná o člověka, který bojoval za osvobození naší milované a krásné vlasti. Na takové lidi se nezapomíná a nesmí se nikdy zapomenout.

V letošním roce jsme vzpomínali 65. výročí osvobození naší vlasti Spojenými vojsky a ukončení druhé světové války v Evropě. Vzpomínky se ale stále vracejí. Ten, kdo prošel hrůzy, děs a útrapy světové války, nemůže nikdy zapomenout na spolubojovníky a kamarády, kteří se navzájem podporovali v dobřem i zlém.

Sloužili jsme jako spojari - telefonisté u štábu dělostřelectva. Byla nás směs národností-Češi, Slováci, Ukrajinci z Podkarpatské Rusi a Židé. Po dobytí kóty 534 a městečka Dukly byla poslední na polském území obec Barvíněk, kde jsme se zastavili. Odtud již bylo vidět polsko-slovenskou státní hranici. Ano, bylo vidět, ale kolik nás ještě padlo, než jsme překročili tento velice hustě zaminovaný prostor, který navíc němečtí okupanti a jejich dělostřelectvo včetně odstřelovačů pečlivě hlídalo a sítěžilo. A právě v Barvínku při chvíli klidu a ticha jsme diskutovali a hlavně přemýšleli, jaké to bude, co nás vlastně čeká a kde asi je náš domov. Zrovna v tu chvíli k nám přiběhla spojka-posel, je hledá spojáře Václava Dvořáka. Ten byl ale ve službě, a protože dotyčný nemohl čekat, tak nás prosil, abychom mu sdělili smutnou zprávu, že mu padl jeho vlastní bratr Josef, který sloužil u pěchoty. Když se Václav vrátil, nikdo z nás všech přítomných se nemohl odhodlat mu tu smutnou zprávu říci. Už ani nevím, kdo mu to pověděl, samozřejmě se rozplakal a my všichni jsme to s ním prožívali. V slzách a pláči říkal: „kdybych věděl, kde padl, vzal bych ho domů“. Když se trochu uklidnil, sám pro sebe říkal: „kdybych aspoň věděl, jestli žije můj další bratr, Jaroslav“. Ten sloužil v Rudé armádě a byl již delší dobu nezvěstný. Nevím už přesně, snad během dvou či tří dnů Václav odešel do služby, dlouho se nevracel, nevěděli jsme, co se stalo.

Ze štábu jsme pak dostali zprávu, že i Václav Dvořák padl při opravě přetrženého polního telefonního spojení a to vlastně již na samém prahu své milované vlasti. Plakali všichni přítomní, vzpomínali na dobrého vojáka a kamaráda, který nasazoval svůj vlastní život a v několika případech i za nás, za vojáky 1. československého armádního sboru.

A co jeho matka, může ještě něco vidět vyržet srdce matky?

*Václave, nikdy na tebe nezapomeneme!
Vzpomínají spolubojovníci a kamarádi ...*

Vzpomínka

Tři roky uběhly od mého minulého příspěvku, jímž jsem oslavila 90. narozeniny Anny Stárkové, roz. Tomášové ze Sofievky na Volyni. Připomněla jsem kruté chvíle v jejím životě, které způsobila hlavně 2. světová válka-ztrátu nejbližších, úraz na frontě a ke klidu nepřispěla ani vláda komunistů, protože nemohla žít volně a využívat svých schopností v zaměstnání, ani je rozvíjet. Jen poslední období života bylo přívětivější.

Tehdy už nemusela řešit velké problémy a mohla žít jen pro rodinu. Mohla vzpomínat a psát. Výsledkem je rukopis „Kam až sahá

paměť“, v němž zachytila důležité body svého života. Vydržela všechnu nepřízeň osudu, protože měla kolem sebe rodinu, která si navzájem pomáhala. Zpočátku rodiče, později manžel, dcera, vnučky a nakonec i právnicki a pravnučka. Všechny měla moc ráda a oni jí to opláceli, jak mohli. Ale 4. 4. 2010 se její dlouhý, těžký, pestrý a záslužný život uzavřel.

Mgr. Danuše Manová, dcera.

Úryvek rukopisu „Kam až sahá paměť“

Chci vám povědět příběh z druhé světové války.

Když němečtí nacisté zřídili ve městě Rovně na Volyni (nyní Ukrajina), kde jsem spolu se svým manželem bydlela, zajatecký tábor, tyto sovětské muže nacisté v táboře věznil v hrozných životních podmínkách - o hladu a v chladu museli tito lidé pracovat na různých odklízecích pracích ve městě. Byli hrozně zubožení, mně bylo těch lidí velmi líto, tím více, když jsem každý den ráno viděla, jak kolem nás vezou plně nákladní auto těchto zajatců mrtvých, za město, kde zřídili provizorní krematorium, tam je spalovali a popel rozhazovali po polích. Já jsem stále přemýšlela, jak bych mohla těm zajatcům pomoci, a ejhle, najednou se mi naskytla příležitost. V sousedství, kde jsme s manželem bydleli, byla řeznická dílna a tuto dílnu jednoho dne Němci obsadili a začali ji přestavovat. Na práci tam honili zajatce, a tak jsem konečně měla možnost pomoci. Když jsem šla kolem nich, nepozorovaně jsem řekla, aby podle možnosti přišli po jednom do mého bytu pro chléb. Museli chodit velmi opatrně, aby hlídající je SS nic nepozorovali. Nastala mi velká starost se zásobováním, sami jsme dostávali lístky pouze na jeden kilogram chleba na osobu na měsíc a víc nic. Tak jsem jezdila na kole shánět chléb po celém okolí u příbuzných a známých. Při jedné takové cestě do obce vzdálené 25 km se mi stala tato příhoda:

Projela jsem několika obcemi, městem Zdobunovem a k němu přilehlou velkou ukrajinskou obcí, za níž asi tak ve vzdálenosti půl kilometru byla osamělá, opuštěná chalupa. Když jsem se k ní přiblížila, vyběhl proti mně SS s velkou pistolí, namířenou na mne a donutil mě sestoupit s kola, abych mu předložila osobní průkaz. Poté mi poručil, že musím do chalupy k záznamu. Ale místo do chalupy mne vedl dozadu za ni, kde byla studna, postavil mne k této studni a že musím sundat prsteny snubní, i druhý s akvamarinem, dát mu je a pak ještě, že mu musím být po vůli. Jestli to nesplním a budu se bránit, tak mne zastřelí a hodí do této studny. To víte, můj mozek začal velmi intenzivně pracovat, jak bych se z této situace dostala se zdravou kůží. Měla jsem štěstí, po téze cestě, kterou jsem přijela já, se blížil selský povoz s jedním člověkem na voze. Nacisti mi poručil, abych stála u studny, a sám šel k příjízďejícímu povozu, zastavil ho a propustil. Já jsem se zatím schovala za druhý roh domu, a když se vracel zpět, oběhla jsem chalupu a utíkala i s kolem přikrčená po nerovném terénu, až když jsem si myslala, že mne nemůže zasáhnout, kdyby střelil, nasedla jsem na kolo a ujížděla zpět domů. On za mnou utíkal, hrozně nadával, ale přesto se mi podařilo utéci. Do cíle to bylo už jen asi šest kilometrů, ale toho

dne jsem se tam nedostala, takže příští den chlapci dostali náš poslední chléb a já s mužem jsme jedli brambory. Později jsem několik těchto chlapců vysvobodila z lágru s pomocí mé sestry, která je vždy z našeho bytu odvezla povozem, a když byl sníh, tak saněmi ven z města. Schovali jsme je vždy po jednom ležícím na dně povozu pod slámu. A dále se o ně starala ona. Bylo to z naší strany velké riziko, protože na všech výpadekch z města hlídávali němečtí vojáci a kontrolovali vozy. Kdyby se to někdy nepovedlo, vyvraždili by nacisté nás i naše rodiny. My jsme si toho byli vědomi, a přesto jsme se snažili jim zachránit životy.

*Anna Stárková,
příslušnice čs. zahraniční armády v SSSR*

Děti z Deštné u krajanů na Volyni ...

Třetí týden v říjnu minulého roku vydala na Ukrajinu. Jednalo se o začátek projektu výměny žáků a studentů, kde partnerem je sdružení českých krajanů Stromovka v ukrajinském městě Dubno v Rovenské oblasti. Projekt vznikl jako výsledek spolupráce naší školy, občanského sdružení na podporu multikulturních aktivit Spektrum a předsedy Rady černobylských krajanů doc. Borise Iljuka.

Cesta mikrobusem rychle ubíhá. Nad rámem nás překvapí vstřícnost na schengenské hranici, (Polsko-Ukrajina). Tradiční přezaměstnanost na ukrajinské straně a nutnost řady „bumažek“ (pro mladší „dokumentů s razítkem“), jen 50 minut a jsme v cílové zemi. Prvním překvapením je stavební ruch na silnicích a za Lovem kvalitní silnice dálničního typu. Vysvětlení je jasné. Ukrajina hostí, společně s Polskem, za necelé 3 roky evropský fotbalový šampionát a doprava je základem úspěchu a prezentace. Po vřelém přijetí v Dubně následuje prohlídka hradu. Problém je stejný jako u památek v ČS, nedostatek financí. Rozdíl je ovšem v hrdoosti, s jakou ke své historii místní přistupují. Máme se co učit.

Na úterý je naplánován výlet po zajímavostech v okolí. Počasí je strašné, zima a prší. Přesto je Počajivský klášter úžasný. Jedná se o druhé nejvýznamnější poutní místo na Ukrajině (po Kyjevsko-pečerském klášteře) a je to vidět. Přesto že je všední den dopoledne, je v kostele a kaplích plno lidí. Zbožnost je zde velká a jen obtížně vysvětlují, že u nás jsou lidé většinou ateisti. Děvčata si musela půjčit u vstupu šátky na hlavu a dlouhé černé sukny. Pravoslavi je poměrně striktní. Není možné, aby žena vkročila na posvátnou půdu, navíc plnou mnichů, nezahalena. Pro děti je to velký zážitek.

Zejména uctívání ikon, spojené s líbáním obrazu, je u nás neznámé. V klášteře je možné se i ubytovat a strávit zde v modlitbách několik dní. O chudé věřící se pak zdarma stará klášter. Pokračujeme na Pramen sv. Anny. Zde se v každou roční dobu koupou věřící, aby smyli hříchy a ozdravili své tělo. Venku je 5 stupňů celsia a voda má také 5 stupňů (po celý rok).

Naši žáci odmítli tuto možnost již den předem. Já s sebou plavky mám, ale nakonec mě přemůže pocit sebezáchovy. Tvrzení místních, že tady ještě nikdo neomocněl, mě nepřesvědčilo. Tak se alespoň napiju z místní léčivé vody. I tuto atrakci děti vynechaly. Ze stejné nádoby zde pijí všichni věřící, což se jim

asi nezdálo hygienické. Kremenec má úžasně položenou pevnost na hoře „Bona“. Jsme tam sami, stále prší a je mlha. Vstupné do prostoru hradní zříceniny stojí směšně 3 hřivny pro dospělého a 1 hřivnu pro děti (1 hřivna = 2,20 Kč). Večer ještě navštívíme bohoslužbu v pravoslavném kostele, kde ministruje náš kamarád Nazar a s „Báťuškou“ (knězem) to domluvil.

A je tu další den. Děti jdou se svými protějšky do školy. Já pomáhám našemu řidiči domluvit v servisech opravu kola a pneumatiky, které jsme včera odrovnali pádem do jámy v silnici. Na škole nás nejvíce zaujala klasifikace. Stupnice je od 1 do 12 s tím, že 12 je nejlepší hodnocení. Náš kamarád Maxim zrovna dostal ze zahraniční literatury za 1. Sen našich dětí? Těžko. Odpoledne trávíme v Domě dětí a mládeže, kde se mládež učí česky pod vedením paní Inesy. Přibližujeme si navzájem rozdíly v pojetí církevních svátků v Česku a na Ukrajině. Naštěstí místní děti to vidí také poměrně světsky. Zazpíváme si, a nutno podotknout, že ukrajinská strana je výrazně zdatnější a také připravená... Pak přicházejí redaktoři regionální televize a natáčejí setkání a rozhovory s některými účastníky pro 45 kanál.

Čtvrtek. A další zajímavost. Velký trh se koná dvakrát za týden. Seženete všechno od špendlíku po lokomotivu. Smlouvat se dá. Zboží je snad ze všech postsovětských zemí, ale také Turecka, jihovýchodní Asie a pochopitelně Číny. Našeho pana řidiče logicky nadchly hlavně autodily, ale také motorové pily značek Ural a Tajga. Děvčata se zase vyřádila v textilní oblasti. No, nekupte to za ty peníze. A už nás láká nákupní centrum v krajském městě Rivne. Je důkazem, že nemalá skupina Ukrajinců má vysokou životní úroveň. My tu ale nejsme kvůli nakupování. Přímou uprostřed obchodního domu je veliké kluziště. Takže pětičtí brusle a hurá na led. Tedy děti ... dospělí na občerstvení a poklábosit. Je poslední večer před odjezdem. Děti si domlouvají večerní setkání a všechny dospělé čeká slavnostní setkání v restauraci Ikva (podle řeky v Dubně). Co se dělo na setkání dětí nevím, co u nás vím, ale raději nebudu rozmazávat. Účast byla vpravdě reprezentativní. Vše organizovala paní Ponomarenko, která vede sdružení Stromovka a nejen za čtvrteční večer jí patří veliký dík. Zajímavostí je nepochybně to, kolik lidí bylo v restauraci přes půlnoc přítomno (slavily se zde nějaké padesátiny), když druhý den byl pracovní. Na Ukrajině si lidé prostě dovedou užívat a také jsou nesmírně pohostinní. A jedeme domů. Už jen nakoupit suvenýry čokoládu, bonbony, čaj, dospělí i vodku a vyrazíme. Míjíme hrad Olesko, kde se údajně narodil a strávil dětství Bohdan Chmelnický. Snad příště. Zastavujeme v podvečerním Lvově, který je zapsán jako dědictví UNESCO.

Centrum má skutečně zvláštní atmosféru. Je vidět, že město bylo a je kulturním a vzdělanostním centrem západní Ukrajiny. Přijíždíme za hranice. A ejhle, nečekaná fronta. To je podle tempa odbavování tak na druhý den. Najednou přichází chlap v černém, mafian od pohledu. „Když mi dáte 400 hřiven (přes 800,- Kč), tak Vás na celnici dostanu za 2 minuty. Platit budete až tam.“ Protože mám tolik dětí a rodiče čekají, tak se dlouho nerozmýšlím.

Není to ostatně poprvé ani naposledy, co na některých hranicích uplácím. I když uznávám, že nakonec dohodnutých 30 EUR je i na mně docela dost. Ale jde to jako na drátkách. Usedá k nám kumpán toho mafiana. „Otočte to. Teď doprava (co na tom, že je to do protisměru na dálnici). Zastavte.“ Vyskakuje ven a cosi povídá hlídce policistů. A jedeme dál. Další hlídka pohraničníci, opět pár slov a fčíme. Zařazujeme se před všechna auta čekající na odbavení, dostáváme papír s razítkem od strážce hranic a jsme na celnici. 30 EUR putuje k mužům v černém. Na polské straně to bohužel tak rychle nejde. Čekáme další 3,5 hodiny.

Všechno očichávají i psi. Sledujeme chlapa, kterého asi pes usvědčil. Odmontovává SPZ i s úchytem a tahá jeden karton cigaret za druhým. No, nazdar. Naštěstí naše prohlídka je celkem běžná a nemusíme ani všechno vykládat z auta. Další cestu ozíví již pouze sníh a úzká vozovka mezi Lewinem a Olešnicí. Jsme doma. Tedy, jak kdo. Já budu ještě hodinu odhazovat sníh od auta, abych se domů dostal. V polovině října poněkud nečekaně.

Co fici závěrem - z mého pohledu úspěch a pěkná akce. Děti získaly nové kamarády, poznaly cizí zemi s odlišnou kulturou, naučily se pár slov ukrajinsky a procvičily si i angličtinu. Až přijedou naši partneři v lednu do Deštného, musíme se hodně snažit, aby se jim u nás líbilo. Ohlasy účastníků si můžete přečíst ve školním časopisu.

Mgr. Petr Kačirek, ředitel ZŠ a MŠ Deštné v O.h.

Inspirace vzpomínek ze zážitku cestovního ruchu

(Dokončení)

Odpoledne jsme jeli do horské oblasti, kde se odehrávala drezura byků. Byl to nepřijemný pohled, jak člověk dokáže zápasit s takovým tvorem buď na život nebo na smrt.

V pondělí po snídani jsme jeli do dalšího zemědělského institutu Armeria - směrem dle pobřeží Francie-Itálie. Cesta trvala 4 hodiny. Očekávala nás tam skupina z magistrátu a byli jsme pozváni do kulturního domu. Tam na nás čekalo pohoštění a odborná přednáška o tomto zelinářském institutu. Po vstupu na praktickou prohlídku jsme byli seznámeni s pěstováním všech druhů zeleninové pěstovadly a dalších pěstebních záležitostí.

V terenu Institutu stála velká hala, technicky vybavená k rozmnožování všeho druhu zeleniny, odkud si pěstitelé odnášeli potřebné množství pěstovadly do svých pěstebních Foliovníků. Foliovníky se nacházejí ve výběžku poloostrova do středozemního moře, na této enclávě jich stojí 25 tisíc, plných potřebné klimatizace včetně přívodu vodního zdroje k zavlažovacímu systému. Zmiňování pěstitelé obdrželi každý podporu od státu i Foliovníky. Klima v uvedené oblasti se pohybuje od 18 do 22 stupňů C, takže zmiňování pěstitelé mají produkci zeleniny třikrát do roka.

Po skončení této akce jsme se vrátili zpět do hotelu.

Další den jsme jeli přistaveným autobusem do Sevilly. Tam jsme si prohlédli město, přehlídku městského magistrátu, pak následovala prohlídka katolické Katedrály, údajně největší po Vatikánu. Z věže Katedrály bylo krásné vidět do velké vzdálenosti kolem celé Sevilly. Na zpáteční cestě mě zaujaly plantáže ovocných stromů všech druhů, olivy, citroníky, pomerančovíky aj.

Tim končila naše návštěva jižního Španělska, ale mnoho zážitků z této cesty nám zůstalo v paměti dodnes. Vendolský A. Lysovice

Moje návštěva Moštěnice v červenci 2009

Dnes je už 18. ledna 2010 a já teprve mám snahu něco napsat o své cestě na Ukrajinu. Moje dobrá známá paní Broňa mě každý rok zvala, abych s ní a s dětmi se jela podívat na Ukrajinu. Bála jsem se cesty a bylo mi to i nemilé, někoho dva týdny obtěžovat.

Paní Broňa to se mnou vymyslela dobře. Nejdříve mi slíbila, že tam budeme jeden týden. To se mi zdálo vhodné a slíbila jsem, že pojedou. Když byly jízdenky zamluvené, dověděla jsem se, že tam budeme 2 týdny. Nelituji, že jsem jela. Cesta trvala 30 hodin. 7 hodin jsme stáli v Krakowě a 3 hodiny v Přemyšlu, kde nám měnili podvozky. Něco se stálo i na hranicích, kde nás kontrolovali v celnici. Měli s sebou i psy. Do cíle

naši cesty - Chmelnického, jsme měli dorazit v 5.30 hod. a dojeli jsme na čas. Bratr paní Broni Stanislav na nás čekal. Měla jsem obavy, jak se do auta vejdem. 4 lidi a ty naše kufrы, ale auto bylo veliké, byl to malý mikrobus. Nejdříve jsme jeli k panu Stanislavu, byl sice sám doma, ale jídlo bylo připravené v ledničce. Zapečené brambory s masem - výborné. Odpočinuli jsme si, vykoupani děti a nechali jsme je vyspat. Poté jsme jeli do jejich rodné vesničky Zavadinka. Tam na nás čekala celá familie. Přijeti bylo moc srdečné. Po celou dobu pobytu byli ke mně moc hodní a bylo mi mezi nimi dobře.

Další neděli jsme vyrazili na výlet směr Šepetovka, Krivin-Mošťenice. Udělali jsme si zastávku v muzeu Šepetovce, kde má Ostrovskij svoje muzeum. Je to velkolepá budova kruhovitého tvaru červené barvy.

Asi ve 13 hodin jsme přijeli do Ukrajinské Moštěnice, teplota vzduchu minimálně 30 stupňů, v autě bylo o hodně více. Zastavili jsme u hloučku lidí a ptala jsem se na českou část. Nabídl se nám mladík, že pojedje s námi. Cestou se s námi zastavil na českém hřbitově, dovedl nás k pomníku rodiny Dvořákovy. Prodrat se chroštim, malinami, ostružinami k tomu pomníku bylo náročné. Hřbitov je jeden prales. Mladík nám říkal, že k tomu pomníku chodí často a prý ho chtěl dát i na internet. Máme jeho foto.

V hrobě je pochovaná babička Dvořáková, která zemřela přirozenou smrtí, pan Dvořák Alexandr nar. 1878, syn Vladimír, nar. 1910 a zajatec Sergej Melnikov, nar. 1921. Tito muži byli zabiti banderovci doma 5. ledna 1943. Úvědomila jsem si celou tu hrůzu, jak to bylo, když povozy přijely k nim je zabít. Dvořákoví bydleli blízko nás. Pamatuji si, že maminka byla venku a přišla do světnice a řekla nám, že neví proč, ale že jel jezdec na koni, dojel na konec vesnice, otočil se a jel zpět. V té době nebyl sníh, bylo naholo umrzuto. Věděli jsme, že to byli banderovci obhlédnout terén. Nevěděli jsme, co se bude dít. Odtemnili jsme okna, zhasli lampu, klekli si a modlili jsme se. Slyšeli jsme, že jel povoz, dojel ke Dvořákům a zastavil se, slyšeli jsme tlumené střelné rány a za chvíli jednu hluchou. Mezi tím k nám přišla rodina Kučerová, která sousedila těsně s Dvořákovými. Přišli k nám, myslili si, že budou u nás bezpečnější. Byla to stará paní Kučerová, její dcera Anna Budková a syn Jiří Budka bylo mu asi 14 let.

Vzpomněla jsem si na tu celou hrůzu, na ten pohřeb, 3 vozy, 3 rakve. Přišel na mně tak hrozný strach, že jsem se na hřbitově moc bála ne o sebe, ale o lidi, co byli se mnou. Chtěla jsem z toho pralesa už honem odejít. Vůbec jsem nedostala odvahu pátrat po hrobu mé babičky a dědečka a hlavně po hrobu mé tety a jejího syna Slávka, kterému bylo 13 let když ho banderovci umučili před zrakem matky. Tetě sesekli hlavu.

S tím mládencem jsme jeli do české části. Jeli jsme přes olšinu.

Dříve tam byla spousta křiví a mně se zdálo, že to byl hluboký úvoz, nyní tam není jediný keřík a docela je to mělké údolíčko s potůčkem. Dojeli jsme mezi domky, myslím, že dříve tam byla široká cesta mezi domky, a před nimi každý měl květinovou zahrádku. Nyní je tam prašná cesta, že se tam sotva vejde jedno auto. Místní lidé nás dovedli k domku Dvořáků, je ještě v dobrém stavu, ale nikdo v něm nebydlí, nevím proč. Dříve byla na dvoře velká stodola, chlív, špejchar, nyní tam je jen malá kůlna. Začala jsem se ptát po studni, protože si pamatuji, že Vladimír jim utekl přes půdu ven a oni ho chytili, musel jim prozradit skrýše, kde měl ukryté věci a potom ho u té studny zastřelili. Nenašla jsem odvahu zeptat se, jestli vědí co se stalo v tom domě. Rodina Dvořáková měla ještě jednoho syna Josefa a ten byl učitelem, v roce 1939 musel narukovat do Polské armády, dostal se do německého zajetí. Nikdo o něm nevěděl,

jestli žije nebo ne. Se svojí ženou a s dětmi se sešel až v roce 1947. Dcera Libuška byla ve Varšavě na studiích a též přišla o život, snad v době Varšavského povstání. S matkou zůstala 4 děvčata a musela se postarat o celé velké hospodářství.

Místní lidé byli k nám velmi přátelští, zvali nás na oběd, ale mně strach hnal z Moštěnice. Jeli jsme do Ostroga, to je okresní město. Je to hezké město, moc se mi tam líbilo. Koukala jsem, jak je tam vše pěkné. My jsme v Ostrogu bydleli v době 1944-1947, když jsme museli utéci před banderovci do města. Odešli jsme v listopadu 1944 z Moštěnice. Doma zůstala všechna úroda, ve městě jsme trpěli hladem.

V Ostrogu v muzeu se průvodce nechtěl se mnou moc bavit, dovezla jsem staré pohlednice města. Je pravda, že jsem mluvila rusky, ukrajinsky mi to už tak dobře nejde. Oproti tomu je Chmelnickém na trhu lidem nevadilo, že jsem hovořila rusky.

Jsem ráda, že jsem se tam podívala, viděla jsem místo, kde jsem se narodila, kde jsem byla pokřtěná. Ta krásná rovina je pěkná zem. Těžko se muselo lidem zvykat zde v Čechách na kopečky a na kamení. *Soňa Nováková-Šircová z Moštěnice, okr. Ostrog*

Od péřové dračky Sofijovské povídky Bezdomovec Karel Dobeš

Po volyňských českých vesnicích, také po naší Sofievce-Verboska, se potuloval udatný zarostlý muž, který tvrdil, že se jmenuje Karel Dobeš a pochází z československé Vysočiny.

Bylo příjemné vidět, že ač jeho oděv byl ošumělý a tu a tam zašlý, dbal na osobní hygienu a pokud pobýval u nás, v zimě v létě se umýval ve studené vodě, jen občas poprosil o mýdlo. Protože otci občas pomáhal, matka pro něj měla jakousi osušku, asi ze sepraného prostěradla. V létě nosil rubášku, přešpanou pěkným koženým páskem, který prý mu daroval jakýsi generál - bělogvardějec a na hlavě měl čepici, jakousi kšiltovku, podobnou jako nosíval pan prezident Masaryk, na které nechyběla trikolóra. V zimě pak měl šedivý plášť, kterému říkal gvardějec a přepásával se rovněž již zmíněným páskem. Byl to chlap „veselá kopa“, nadaný vyprávěním a znalostí různých českých, polských, ukrajinských a ruských písní. Pokud byl vyzván, rád pomáhal při fezání klád na fošny a prkna, senoseče, žních a pod. Stačila mu strava, nějaký ten kalíšek a místečko na přespání. Nikdy se neopíjel do němoty. Rád vyhledával společnost, kterou výborně bavil písněmi a vyprávěním. Takový malý Vláďa Menšík. Tvrdil, že bojoval na straně bělogvar-dějcu proti bolševikům, nějakou dobu prý byl v zajetí, utekl a žil s nějakou ruskou. Když se mu zastesklo a hlavně necitil se bezpečně, ubíral se pomalu domů. Cestou zakotvil u volyňských Čechů, kde prý je mu mezi krajany dobře.

Na svých setkáních s krajany se seznámil také při harmonice se strýcem Josefem Míkuleckým a tak vytvořili „kulturní úderku“. V té době se strýc Josef rozešel se svou manželkou, která rovněž holdovala alkoholu, a nějakou dobu žil ve svém domečku sám a jen tu a tam zavádil o bednářské řemeslo a to opravdu jen když mu, jak se říká „lezly tlustý do tenkých“, ač, jak předesláno, byl výborným bednářem. Je zajímavé, že to bylo obvykle v létě. Na podzim hodně hrával na křtinách, svatbách a různých tancovačkách, takže jídlo, pití a tu a tam i nějaký ten peníz měl. Někdy čas u něho bydlel Karel Dobeš, ale poté co s ním prohrál velkou sázku, Dobeš z domu vypudil. Trvalo dlouho, než společně opět „koncertovali“. O jakou sázku šlo? U piva se mnohé semele a alkohol umocňuje fantazii, sílu vyprávěcí. Tématem u piva byli domácí psi-hlídači. Psa měla každá rodina a někdy i více a vždy to byli mohutní chundeláci, z kterých šla opravdu hrůza. Mimo ostatní vychloubače v hospodě strýc Josef tvrdil, že brácha má tak zlého psa, který je schopen roztrhat každého, kdo vstoupí na dvůr. Karel Dobeš znevažoval toto tvrzení a tvrdil, že před ním uteče nejen pes, ale i medvěd a tygr. Slovo dalo slovo až došlo k sázce. Ten, kdo prohraje, doveze z Verby od p. Somola nebo Parpela půlku piva (pravděpodobně 50 l) a postaví tady v hospodě pro všechny. Svědci stvrdili s nadšením sázku a šlo se k bratru panu Františkovi. Ten nebyl nikterak nadšen hordou chlapců, nakolik byl osobou uza-venou a jiný než bratr Josef, ale po vysvětlení o je,

svolil. Jelikož bylo pozdní odpoledne, pes byl uvázan u boudy. Při vstupu na dvůr deseti až dvanácti chlapů byl poněkud zaskočen a tak usoudil, že bude lépe, když bude pes uvázan u boudy a odvážlivec k němu půjde. To Karlovi vyhovovalo. Všichni byli udiveni, když se Karel počal svlékat. Odložil plášť, rubášku a sundal i kalhoty a podvlekačky až pod kolena. Otočil se ke psovi zády a pes začal vyvádět jako divý. Karel se rozkročil, svou bohatou kšticí na hlavě sklonil mezi nohy a s kýváním hlavou a vystrčeným zadkem se začal přibližovat k psovi. Pes jakoby zmeklidl a počal couvat k boudě. V ten okamžik Karel zrychlil pohyb a pes vletěl do boudy. Když byl Karel na dosah boudy, pes z boudy vyrazil, urval opevněnou boudu a i s ní utíkal vraty vedle stodoly do polí. Bylo zřejmé, že Karel sázku vyhrál. Strýci Josefovi nezbylo nic jiného než si půjčit peníze a druhý den půlku piva přivést. Parta nadšenců popíjela dlouho do noci. Půjčka na pivo přiměla strýce Josefa aby se vrátil na čas ke svému fortelu a za prodané výrobky půjčku splatil. V podobných případech se strýc Josef zachoval vždy jako chlap. *Mgr. Jiří Holubička, Vroutek 283*

Ukázky z KRONIKY RODINY ZICHOVÉ Úvod

Po dlouhém zvažování jsem se rozhodl, že se pokusím shromáždit maximum informací o naší rodině a nejlépe přibližně zmiňovaných rodinách, které tvoří rodokmen rodiny. Za počátek sledovaného období jsem zvolil okamžik přestěhování našich předků z Rakouska Uherska do volyňské gubernie v tehdejší carské Rusku v letech 1868-74. protože jsem se rozhodl až v době, kdy většina aktérů historických událostí již nejsou naživu, musel jsem spoléhat na informace, zprostředkované z již zveřejněných publikací, nebo z vyprávění pozůstalých a také s písemností, zanechaných mými rodiči.

Proto mně nejvíce zajímaly zdroje informací, kterými byly kroniky českých obcí na Volyni KVASILOV, ve vztahu k rodině Zichové a HULEČ ve vztahu k rodině Kovandové. Popis událostí v těchto obcích je obrazem historických událostí i v ostatních českých obcích a celé oblasti Volyně. I zásadní osudy našich rodin lze aplikovat ve větší nebo menší míře na ostatní rodiny oblasti. Nejříve se mi dařilo shánět informace o předcích vlastní rodiny, kteří odešli z Kvasilova a usídlili se individuálně v ukrajinských obcích, a o nichž se nezachoval žádný písemný doklad. Proto značná část údajů zůstává pro nás skryta a můžeme o nich jen spekulovat.

Nejvíce propojenou s naší rodinou je rodina Kovandová. Obě rodiny prožily tragické okamžiky během 1. a 2. světové války a zaslouží si, aby byly zaznamenány. Nejenom proto, že přišli o svoje majetky, zdraví a rodinné zázemí, ale hlavně o pět životů svých bližních. Zemřeli násilnou smrtí, protože byli zavražděni, aby jejich rodiny mohly žít. ČEST JEJICH PAMÁTCE! Na těchto tragických událostech našich rodin chci ukázat, jak se dají zneužít nízké pudů člověka fanatikem-lidskou bestii typu Lenina, Stalina, Hitlera a pod. k vraždění nevinných lidí. Tito Dáblové v lidském těle vyprodukují systémy komunismu a fašismu, lišící se pouze jinými objekty, určenými k likvidaci. Zatímco fašismus se snažil likvidovat jiné národy z rasových důvodů, komunismus likvidoval vlastní národ z důvodů majetkových. Já považuji bolševiky-komunisty za nejhorší metlu života novodobých dějin. Vždyť vyvražtili 40 mil. lidí, tj. stejně jako fašismus a obě světové války dohromady!

A proto vyzývám všechny budoucí generace rodiny k bdělosti a ostražitosti, aby svou aktivitou přispěli k tomu, aby „mus“ režimy se nemohly nikdy vrátit nebo nově vzniknout.

Kdybych měl vyzvednout nejvýznamnější osobnost dosavadních dějin našich rodin, byla by to moje babička Marie KOVANDOVÁ,

rozená JANDUROVÁ. Sílu a statečnost svou osobností dokázala při popravě svého muže a syna, kterou provedli bolševičtí bandité v roce 1920 a potom ve vyhnanství v zemljankách kazachstánské stepi v roce 1940, kde ztratila svého dalšího syna v komunistickém gulagu. Přesto se tato vzácná žena dožila 86 let a jako jediná se po 65 letech mohla vrátit do své původní vlasti, odkud se v roce 1882 se svými rodiči přestěhovala z Vysokého n./J. na Volyn. Vychovala přitom šest dětí. Děkuji všem, kteří mi pomohli dávat dohromady mozaiku dostupných informací, z nichž jsem mohl sestavit tuto kroniku. Na tomto místě chci zvlášť poděkovat dvěma nejstarším pamětníkům, kteří mi pomohli zásadním způsobem přiblížit dobu, na kterou si nemohu pamatovat. Jsou to sestřenicí Ludmila RAICINOVÁ a bratranec Vladimír PILAŘ.

Přeji si, aby moje velké úsilí nebylo vynaloženo zbytečně, že se najdou pokračovatelé v našich dalších pokoleních, kteří budou pokračovat v započaté historii naší rodiny, případně dalších rodin spřízněných.

Omlouvám se všem čtenářům za chudě vybavenou obrazovou část kroniky, zejména v její historické části, kde se nám nepodařilo zajistit kvalitní aktuální fotografie, které by vhodným způsobem přiblížily atmosféru popisované doby a osob v ní. *Miroslav Zich (pokračování příště)*

ZPRÁVY Z REGIONŮ ...

Region Rakovník

Dne 17. dubna 2010 byla uskutečněna setkání členů regionu v obci Kolečovice.

Setkání se zúčastnil i p. Oldřich Rejchrt, předseda SČVP a p. Martin Dvořák, starosta obce Kolečovice a další hosté.

Setkání se uskutečnilo po dlouhé době a jelikož z výboru zemřelo 5 členů, na program byla doplněná volba do výboru.

P. předseda Rejchrt nám poskytl radu, jak co nejlépe zlepšit naši práci a p. starosta Dvořák nám rovněž nabídl svou pomoc.

Libuše Růžičková, region Rakovník

Region Chomutov

Pozvánka žákům českých matičních škol na Volyni

Letos po roce se opět uskuteční setkání žáků těchto našich škol. Setkání se bude konat jako v loňském roce v **Zatci v restauraci Černý Orel na autobusovém nádraží, 11. června, zahájení v 10. hodin.**

Příspěvek na občerstvení v částce 150 Kč zaplatíte při vstupu do sálu. Oznamte to svým přátelům a známým a žákům všech českých škol na Volyni.

Těšíme se, že se po roce zase s Vámi sejdeme.

Za Výbor těchto škol Vás srdečně zve:

Za Zdobnovskou Jiřina Kačerová

Za Rovenskou Jiřina Vinšová

Za Omelanštinu Irena Hanušová

Volkovské setkání v letošním roce se bude konat 19. června v Lounech. Jako každým rokem tak i letos to bude v **restauraci Stromovka.** Program bude zahájen v 10 hodin. Všichni jste srdečně zváni. Zve přípravná skupina. *Jiří Pančíř*

NAŠI JUBILANTI ...

Irena Malínská oslavila dne 9. května 2010 své půlkuleté narozeniny.

Narodila se v Mlynově a odtud odešla na jaře 1944 dobrovolně do 1. čs. armádního sboru v SSSR. Byla vyškolená jako zdravotní sestra a tomuto povolání zůstala po doplnění odborného vzdělání věrná i v míru. Po propuštění z armády déle než 20 let pracovala jako průvodkyně turistů a delegátka ČEDOKU v zahraničí.

Po založení Sdružení byla zvolena předsedkyní jeho pražského regionu a tuto funkci úspěšně zastávala do loňského roku.

Všichni si jí vážíme zejména proto, že vždy a za všech okolností se snaží obětavě pomáhat lidem. V krátkém medailonku nelze ani vyjmenovat její mnohé aktivity, iniciativní návrhy v SČVP, ČsOL a v dalších organizacích, které realizuje sama nebo získá spolupracovníky.

Přejeme Ti, Irenko, do dalších let pevnější zdraví a spokojenost z dobře vykonané práce.

Členové pražského regionu a předsednictvo

Sdružení.

Připojujeme se k tomuto blahopřání a jsme rádi, že Tě máme, redakční rada a redaktorka

Region Mohelnice

2. polovina, 2010

Srpen: Vohralíková Anna z Kurdybáně, bytem Libivá, 88 let. Linhartová Anna z Hrušvice, bytem Mohelnice, 82 let. Klusáková Ludmila z Chomoutu, bytem Půlpecen, 75 let. Minářová Emilie z Omelan, bytem Rudoltice, 75 let.

Září: Vohralík Miroslav z Kurdybáně, bytem Libivá, 89 let. Ludvík Jaroslav z Bakovce, bytem Úsov, 85 let.

Ríjen: Mastný Josef z Omelan, bytem Lanškroun, 81 let.

Všem jubilantům blahopřejeme a do dalších let přejeme pevné zdraví, štěstí a životní pohodu.

Za výbor regionu Machovská

Region Žatec

Červen 2010: 70 let Anna Vránová, Razice. 75 let Marie Šimková, Želeč. 81 let Libuše Sivulská, Kryry. 83 let Jiřina Růtová, Žatec. 84 let Jaroslava Borovská, Cheb. 86 let Antonie Kleinová, Žatec. 86 let Josef Kovář, Třemošná. 87 let Anna Leonovičová, Žatec. 90 let Olga Špatenková, Pšov. 91 let Tamara Lenzová, Vrutek. 91 let Věra Vostřelová, Sífem. 94 let Mikuláš Šerefuč, Libořice a 87 let oslavila dodatečně Josefa Holá ze Žatce.

Omlouvám se některým členům za špatné udání v seznamu.

Kamila Ondrová

Region Rakovník

I. pololetí 2010

Leden: Lenoch Mikuláš, 85 let. Müllerová Anna, 72 let.

Únor: Baladová Halina, 72 let. Hanková Anna, 82 let. Hejdová Marie, 70 let. Holá Jiřina, 74 let. Lněnička Vladimír, 84 let. Nováková Helena, 77 let. Pitrová Anna, 80 let. Tauscher František, 73 let.

Duben: Beran Emil, 71 let. Umlauf Antonín, 83 let.

Květen: Červenková Emilie 86 let, Hora Antonín, 80 let. Kučerová Evženie, 80 let. Trnka Antonín, 76 let. Ing. Vaněk Jaroslav, 78 let, Vondráčková Zofie, 83 let.

Červen: Kolbeková Jiřina, 78 let. Marešová Bohumila, 74 let. Menzlová Chvalimíra, 70 let.

Všem jubilantům přejeme hodně zdraví do dalších let. *Libuše Růžičková, region Rakovník*

Region Praha

Druhé čtvrtletí roku 2010:

Duben: 82 let Ing. Andres Evžen RNDr. z Okolku, nyní Praha 5.

Květen: 65 let Ing. Engel Ludvík z Bratislavy, nyní Hostivice. 80 let Medunová Pavlína z Hulče České, nyní Kladno a Klicpera Jaroslav z Volkova, nyní Praha 7. 82 let Klejšmidová Ludmila z Kněhyněk, nyní Jaroměř a Martinovský Otakar z Volkova, nyní Říčany. 87 let Ing. Hofman Jiří Družkopol, nyní Praha 4 a Kubišta

Rostislav, Novostavce, nyní Mladá Boleslav, příslušníci 1. československého armádního sboru. 88 let Vránová Emilie z Novokrajeva, nyní Černošice.

Červen: 75 let Coufalová Jaroslava z Prahy, nyní Praha 10. 81 let Tomášková Jarmila ze Sívce, nyní Kladno. 83 let MUDr. Králíčková Miroslava ze Mstěšína, nyní Praha 10. 87 let Držmišková Antonie z Novin Českých, nyní Choceň.

Všem jubilantům co nejsrdčněji blahopřejeme, do dalších let přejeme hodně štěstí, zdraví a životní pohody.

Za členy regionu Roman Štěr

Všem jubilantům srdečně blahopřeje též redakce Zpravodaje.

NAŠE ŘADY OPUSTILI ...

Region Žatec

V září minulého roku zemřel Václav Fiala z Krásného Dvora, rodák z Kupičova 88 let. Dne 21. března zemřela Naděžda Slavíková z Očihova, z Leonovky na Volyni, 79 let. Dne 4. 4. zemřela po delší nemoci Anna Stárková ze Žatce, rodačka ze Sofievky-příslušnice Svobodovy armády v nedožitých 93 pozhenných letech. A 13. 4. zemřela také příslušnice Svobodovy armády Věra Vojtěchovská z Libočan, rodačka Rovenská rozená Rážová v nedožitých 88 letech.

Všem pozůstalým upřímnou soustrast projevuje Kamila Ondrová

Moravskoslezský region

Věc: Úmrtí, oprava Moravskoslezský region 23. 3. 2010 zemřel pan Ladislav Vaněček ve věku nedožitých 78 let. Pocházel z Šestakova, bytem Stachovice-Fulnek.

Dále zemřel pan Řehounek Josef ve věku 77 let. Pocházel z Mizoče, bytem Vlkovice-Fulnek.

Kdo jste je znali, věnujte jim tichou vzpomínku. Upřímnou soustrast všem pozůstalým projevuje za region

Dr. Vladimír Samec, předseda a Marie Seitlová, tajemnice

Oprava: Ve Zpravodaji 2/2010 bylo uvedeno úmrtí Václav Marek ze Špakova. Správně má být Václav Macek z Hlinska, bytem Studénka. Omlouváme se, redakce.

Šanov

Dne 18. 2. 2010 zemřel pan Josef Tesař ve věku nedožitých 82 let a 9. 3. jeho sestra Marie Popovičová-Tesařová ve věku 84 let. Oba pocházeli z vesnice Májovka z Varkovič.

Zprávu podala A. Pitrová

Všem pozůstalým projevuje svou účast i redakce Zpravodaje

Příspěvky na tiskový fond Duben 2010

Mstislav Herblich, 400 Kč. Ivana Novotná, 200 Kč.

Region Žatec: Božena Soukupová, Žatec, 200 Kč. Marie Sikolová, Louny, 100 Kč. Libuše Černohorská, Sádek, 200 Kč. Helena Polcarová, Lipno, 100 Kč. Mikuláš Horáček, Žatec, 300 Kč. Emilie Kroupová, Žatec, 200 Kč. Marie Binová, Podbořany, 200 Kč. Vladimír Valenta, Podbořany, 100 Kč. Jaroslav Šulc, Podbořany, 200 Kč. Olga Djačuková, Žatec, 100 Kč. Marie

Šimková, Želeč, 200 Kč. Ing. Lydie Šlehoferová, Plzeň, 200 Kč. Božena Hodalová, Praha, 100 Kč. Josef Koček, Žandov, 100 Kč.

Region Rakovník: manželé Procházkovi, Kolečovice, 200 Kč.

Region Praha: Rostislav Kaufman, Náchod, 100 Kč. Dobromila Janáková, Praha, 100 Kč.

Region Šumperk: Jaroslav Bílek, Víkřovice, 200 Kč. Alice Bílková, Nový Malín, 200 Kč. Manžellé Šotolovi, Nový Malín, 200 Kč. Marie Doležalová, Úsov, 200 Kč. Helena Mrázová, Šumperk, 200 Kč.

Region Chomutov: Marie Zikmundová, Klášterec n/Ohří, 100 Kč. Helena Menšíková, Lažány, 200 Kč. Anna Chaloupková, Chomutov, 100 Kč. Olga Hanzalová, Jirkov, 100 Kč. Lydie Havlátková, Jirkov, 300 Kč.

Region Cheb: Eva Strejcová, Dolní Žandov, 500 Kč.

Region Broumov: Marie Tomášková, Kocelřov, 500 Kč.

Region Karlovy Vary: Antonín Klíma, Nejdek, 1 000 Kč.

Region Olomouc: Manžellé Skalkovi, Loučky, 300 Kč. Antonie Derychová, Oldřichov, 200 Kč.

Region Šternberk: Viktor Ráža, Šternberk, 200 Kč.

Region Moravskoslezský: Mgr. Václav Krejčí, Opava, 1 000 Kč. Jiří Kabát, Bílovec, 200 Kč. Antonín Vaněček, Amalín, 100 Kč. Vlasta Barochová, Suchdol n./Odrou, 200 Kč. Antonína Přibyláková, Nový Jičín, 200 Kč. Miroslava Volková, Nový Jičín, 200 Kč. Drahomíra Zajičková, Havířov, 200 Kč. Anastázie Holčáková, Kunín, 200 Kč. Vladimír Kočina, Nový Jičín, 200 Kč. Jana Pečirková, Horní Benešov, 100 Kč. Jaroslav Loukota, Horní Benešov, 50 Kč. Rostislav Mezenský, Horní Benešov, 100 Kč. Vlasta Bolfová, Studénka, 100 Kč. Josef Barvík, Studénka, 200 Kč. Vladimír Kratochvíl, Studénka, 100 Kč. Ludmila Muchová, Bruntál, 100 Kč. Vlasta Fialová, Havířov, 100 Kč. Eduard Štěpánek, Rožnov pod Radhoštěm, 500 Kč. Vilém Jersák, Hodoňovice, 100 Kč.

Všem dárcům projevujeme velký dík-redakce Zpravodaje a SČVP

Česká televize připravuje hodinový dokument o banderovcích a hledá pamětníky, kteří osobně zažili represe banderovců nebo se s nimi jinak setkali. Pamětníci, kteří by se mohli podělit o své zážitky, ať se ozvou na telefon 736 531 791 nebo email: martin.pekarek@ceskatelevize.cz

Vážení krajané, předseda a jednatel Sdružení Vás prosí, abyste se přihlásili a vydali PRAVDIVÉ svědectví. Je to naše občanská povinnost. Banderovci na Volyni zavraždili statisíce Poláků, Židů a 376 Čechů, vesměs nevinných lidí včetně dětí. Jak jste si jistě povšimli, odstoupující prezident Ukrajiny vyhlásil Stepana Benderu Hrdinou Ukrajiny. K tomu slušní lidé nemohou mlčet.

Důležité upozornění! Jelikož se mnozí dotazy dárců na název a číslo konta Sdružení, rozhodli jsme se, že tento údaj budeme uvádět v každém čísle Zpravodaje. **Název konta:** Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, Praha. **Číslo konta:** 000000-1937591369/0800, Čs spořitelna a.s. - Rytířská 29, Praha 1. **Dary můžete poslat i na adresu hospodárky Sdružení: Marie Nečasová, Podhájek 68/V, 471 24 Mimoň, mobil.: 728 351 726.** Prosíme čtenáře, aby nás neupomínali o zveřejnění darů-dary můžeme uveřejnit teprve po obdržení účetního dokladu!! **Krajané! Neposlejte v žádném případě peněžní dary na adresu redaktorů! Díky za pochopení.** Záležitosti týkající se evidence členů - změny adres, přihlášky nových členů - ukončení členství a veškeré dotazy toho se týkající zasílejte na adresu: **Antonie Kramná, ul. Černého 513/5, 182 00 Praha 8**

Tiráž: Zpravodaj vydává Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel pro potřeby svých členů. Za obsahovou náplň odpovídají jejich autoři. Vychází jako občasník. Šéfredaktor: Věra Latzelová. Příspěvky nejsou honorovány, nevyžádané rukopisy se nevracejí. Příspěvky zasílejte do 3. každého měsíce na adresu: Věra Latzelová, Slapská 1910/6, 100 00 Praha 10. Podávání novinových zásilek povoleno Česká pošta, s.p. odštěpným závodem Praha č.j.nov. 5400/95 ze dne 8. 8. 1995. Toto číslo vyšlo: 23. 05. 2010